

Golf van Aden, 30 juli 2014 (Gasten en dwaalgasten)

Lieve familie en vrienden,

“Thijs, ik wil nog wel even met je op de foto, anders geloven ze me thuis niet.” Arie Slob haalt z'n android tevoorschijn en geeft hem aan Kees van der Staaij, die de foto mag gaan nemen. Ik sla een arm Arie's schouder, zodat ze thuis niet kunnen zeggen, dat ik toevallig naast hem stond, maar dat het echt ging om een ontmoeting van man tot man tussen Arie Slob en Thijs Oosterhuis, de bekende vlootpredikant van Zr.Ms. De Zeven Provinciën. Kees drukt af, terwijl hij Psalm 133: 1 citeert: *Hoe goed is het, hoe heerlijk, als broeder bijeen te wonen.*

Het tafereeltje speelt zich af op de stuurboordsbrugvleugel, terwijl we voor de tweede keer binnen drie dagen afmeren in Dar es Salaam. Een paar meter verderop volgen Diederik Samson en Alexander Pechtold met volle interesse de afmeerprocedure. Over enkele ogenblikken zullen we afscheid nemen van het hoge bezoek, dat twee dagen te gast is geweest op Zr.Ms. De Zeven Provinciën. Dinsdagmiddag 8 juli waren de voorzitters van de tweede kamer fracties (m.u.v. de PVV, Partij voor de

Dieren en de Ouderenpartij) samen met de Commandant der Strijdkrachten (CDS) generaal Tom van Middendorp bij ons aan boord gekomen. Tijdens hun bezoek hebben we demonstraties laten zien, die we die zondag zorgvuldig hadden voorgeoefend; een antipiraterij demo en een oorlogswacht inclusief action messing. Dat laatste was een uitdrukkelijke wens van de commandant, want hij wilde laten zien, dat je met een LCF nog veel meer kunt, dan alleen op piraten jagen. Dus de fractievoorzitters mochten een stutje bouwen en een brandje blussen, nadat we 'geraakt waren door een torpedo' en aanschuiven bij de action messing, toen de calamiteiten onder controle waren. De dag daarvoor hadden ze RHIB gevaren en de volgende dag konden ze een vlucht meemaken met de NH90. Dat laatste spande er om, omdat de dag er voor de NH90 nog aan de grond was gehouden vanwege een computerstoring en we wilden deze belangrijke mensen natuurlijk niet bevestigen in het vooroordeel, dat de NH90 het zoveelste zorgenkindje is van defensie.

Ik had vooral een leuke ontmoeting met Arie Slob, we zaten tijdens de kwartfinale Duitsland Brazilië naast elkaar en hebben zitten kletsen over van alles en nog wat. Ook met de andere fractievoorzitters waren er leuke momenten van contact. In overleg met de eerste officier hebben we een momentje geprikt, waarop ik ze allemaal een krijgsmacht-Bijbeltje heb overhandigd. Dat gebaar hebben ze gewaardeerd en Diederik Samson heeft me bij z'n vertrek verzekerd, dat hij hem zou gaan lezen.

De CDS heeft nog een aparte ontmoeting gehad met ons als slachtoffers van de bomaanslag in Djibouti. De eigen defensie leiding had niet heel erg accuraat gereageerd op de gebeurtenis, maar dat is wat mij betreft door dit gesprek met van Middendorp meer dan goed gemaakt. Het was meer dan een gebaar. Hij stelde relevante vragen en liet ons uitgebreid aan het woord over onze ervaringen.

We konden dus bij ons tweede vertrek uit Dar es Salaam terugkijken op een heel geslaagd V.I.P. bezoek en de commandant toonde zich dan ook uiterst tevreden. Je kon goed merken, dat er een last van schouders was, want hier waren voor hem maanden van voorbereiding aan vooraf gegaan.

We hadden ook voor het V.I.P. bezoek al een paar enerverende dagen achter de rug, waarbij het aan kwam op snel schakelen tussen verschillende events met een heel verschillend karakter, maar ik ben er zo langzamerhand wel achter, dat dit één van de kwaliteiten is, die men bij de KM in het algemeen en helemaal a.b. van Zr.Ms. De Zeven Provinciën, bijzonder goed beheerst.

Op zaterdag 5 juli vierden we onze midtermdag. Hier zijn vele uren van voorbereiding in gaan zitten, maar die investering heeft zich royaal terugbetaald. De midterm dag was een groot succes. Zaterdagmorgen hebben we het helidek opgetuigd compleet met zwembad en chillplekken. Nadat de videoverbinding met de dukdalf in Den Helder was gelegd kon de balk, die de missie symboliseert

worden doorgezaagd. Daarvoor trekt de commandant het tenue aan van de jongste matroos en de jongste matroos is op dat moment even de commandant. Vervolgens zagen ze samen de balk door boven het zwembad, terwijl ze er bovenop zitten. Nadat ze samen in het water zijn geplonsd is de midterm officieel een feit en is er de gelegenheid voor een persoonlijke boodschap over en weer met de familieleden, die zich in de dukdalf hadden verzameld. Er waren aandoenlijke momenten bij, hilarische en onbenullige. Toen de verbinding met Nederland weer was verbroken, kon het eigenlijke feest aan boord beginnen. De dokter presenteerde samen met de bootsman een snel naar de bel quiz onder de titel: ken uw missie. Natuurlijk hing de bel boven het zwembad en we kregen een paar prachtige snoekduiken te zien van mensen, die als eerste bij de bel wilden zijn.

Nadat we waren uitgechilled en ons te goed hadden gedaan aan de barbecue, hadden we nog een lange avond voor de boeg met twee voetbalwedstrijden. De kwartfinale van Oranje was zo mogelijk nog spannender dan de achtste finale, en ook nu was de ontlasting na de zege weer enorm en gingen we ruim na tweeën in een opperbeste stemming ons bedje opzoeken.

De midterm leverde ook weer de stof voor de kerkdienst, die ik pas om 8 uur 's avonds kon houden omdat de hele zondag was gevuld met het oefenen van de demonstraties, die zouden worden gehouden i.v.m. het V.I.P. bezoek. Ik had daarbij de rol van oefen V.I.P. en werd dus als een echte V.I.P. door de demonstraties gelooft, waarbij ik allerlei vragen kon stellen, die je van een V.I.P. kan verwachten. Dit leverde een paar hilarische, en nog veel meer melige momenten op, maar een bijkomend voordeel is wel, dat ik nu precies wist welk programma de V.I.P.'s kregen voorgeschoteld en ik heb een hoop dingen gezien en geleerd over het operationele gebeuren, die ik nog niet wist.

Tussen de bedrijven door heb ik samen met de dokter een hygiëne issue opgelost voor het schip. Er waren beesten gesignaleerd aan boord, waarbij er al snel gedacht werd aan kakkerlakken met alle waanvoorstellingen, die mensen daarbij hebben. Bij de marine houden ze niet van halve maatregelen,

dus werden meteen overal schuifbakken geplaatst om verdere verspreiding te voorkomen. Zondag was het zover. Er was een levende kakkerlak gevangen op de brug. De dokter had z'n twijfels en vroeg mij om ook een blik te werpen op het dier. Het was een merkwaardig insect, maar één ding wist ik zeker: dit is geen kakkerlak. Toch wilde de dokter weten, wat het dan wel was i.v.m. de mogelijke schadelijkheid van het beest. Ik heb de vraag voorgelegd aan Klaas Nanninga, een bevriende bioloog met een encyclopedische soortenkennis. Hij reageerde per kerende mail. Het bleek te gaan om een veenmol. Een vrij zeldzaam insect in Nederland, dat onder de grond leeft en zich voornamelijk voedt met plantenwortels. Aan boord van een schip kan zo'n dier dus niet zoveel schade aanrichten, maar hoe die er gekomen is blijft een raadsel.

Eén dag voor het V.I.P. bezoek liepen we Dar es Salaam binnen met het oog op onze strategische herbevoorrading. Halverwege de missie beginnen de bevroren en gekoelde voedingsmiddelen op te raken, waar je in het missiegebied moeilijk aan kunt komen en we hebben ook niet voldoende vriescapaciteit aan boord omdat allemaal vanuit Nederland mee te nemen. Daarom zijn er vanuit Nederland, niet zo lang na ons vertrek, twee containers naar Dar es Salaam gestuurd. Deze zijn gevuld met voornamelijk diep gevroren spullen, zoals vlees, groenten etc., die we voor de tweede helft van de missie nodig hebben. Deze containers zouden klaar staan op de kade, maar op het moment van afmeren stonden er wel honderd containers rond het schip om het schip te beschermen tegen mogelijke aanslagen, maar de twee waarvoor we gekomen waren, schitterden door afwezigheid. Al gauw ontstond het vermoeden, dat ze werden vastgehouden in de hoop dat ze zouden worden 'losgekocht', maar dat was moeilijk hard te maken.

Na vastwerken rond een uur of twee 's middags gingen de meeste bemanningsleden de wal op en het lossen van de containers zou voor rekening komen van de mensen op post.

Er was dus gelegenheid voor een kort havenbezoek in Dar es Salaam, dat door veel bemanningsleden is gebruikt om Afrikaanse 'kunst' te kopen in de vorm van houtsnijwerk, schilderijen en bedrukte stoffen. Om een uur of 10 's avonds was iedereen weer terug aan boord, maar nog steeds geen containers. Net toen de meeste bemanningsleden op het punt stonden om naar bed te gaan of er net in lagen, kwam de officier van de wacht met de mededeling, dat de containers in aantocht waren.

Dit was waarschijnlijk een rotgeintje van de havenautoriteiten, die ons wilden terugpakken voor het feit dat ze hun 'fooitje' waren misgelopen. Omdat het gaat om vrieswaar, konden we ze niet een nacht op de kade laten staan en aansluiten op het aggregaat van het schip lukte ook niet vanwege een verschil in voltage en dus konden we even voor middernacht beginnen met alle hens voedselladen. Ruim twee uur later was de klus geklaard en stonden we met z'n allen in de midscheeps moe maar voldaan een biertje te drinken. Het gevoel van saamhorigheid was groot. We hadden ons niet laten kennen en onze rug recht gehouden tegenover de corrupte havenautoriteiten.

Na het V.I.P. bezoek en helemaal na de verloren halve finale vielen we wel een beetje in een gat met elkaar. De enerverende dingen hebben we wel gehad, operationeel gezien valt er ook niet veel spannends meer te verwachten, maar we hadden op dat moment nog wel ruim zeven weken voor de boeg. Een goed moment dus, om als OS&O (Ontspanning, Sport en Opleiding) commissie, waar ik deel van uit maak, weer een nieuwe impuls te geven aan allerlei ontspannende activiteiten. Zondag hebben we daarvoor de aftrap gegeven met een spuitvoetbal toernooi op het helidek. Dat was een mooi festijn. Aan beide zijden van het dek wordt een doeltje afgezet. Er worden vier brandslangen uitgerold. Een

skippybal aan een touw fungeert als bal. Vervolgens moeten de teams, die bestaan uit 4 personen (twee spuitgasten en twee slanggeleiders) proberen de bal bij elkaar in het doel te spuiten. Het lijkt eenvoudig, maar het is fysiek gezien een loodzware uitdaging. Het is dan ook niet verwonderlijk, dat de afgetrainde Maltese militairen het heel goed deden. De finale was een Maltees onderonsje en zelfs in de troostfinale moesten de Kloeke Liederen van de longroom het afleggen tegen de Maltese officieren.

Na het spuitvoetbal toernooi zijn er aan boord geen dingen meer gebeurd, die echt het vermelden waard zijn. Je gaat bij steeds meer mensen merken, dat ze wel zo'n beetje klaar zijn met de missie en eigenlijk alleen nog maar naar huis willen. De ontspannende activiteiten, zoals een radio programma voor verzoekplaatjes en een scheepsquiz etc., die we als OS&O- team in de markt hadden gezet kwamen dus op het goede moment. Ook de commandant is zich goed bewust van het belang van de OS&O en heeft ons als commissie daarom speciaal een keer uitgenodigd voor de lunch in de kajuit.

Verder kon ik aan de slag met het materiaal, dat ik al in april had besteld, maar dat ik nu eindelijk in Dar es Salaam had gekregen. Afgelopen week heb ik een docu-serie laten zien over piraterij, waar veel belangstelling voor was en op dit moment laat ik een serie zien over het leven van Mohammed en zo heb tot het einde van de reis voor iedere week, dat we op zee zitten een serie op het programma staan. Daarnaast ben ik ook begonnen met een filosofie cursus. Ik heb een groepje van 8 a 10 mensen en de eerste twee sessies verliepen heel goed.

Op donderdagavond 17 juli, werden we net als jullie overvallen door het nieuws over de vliegramp boven de Oekraïne. De volle omvang van de ramp en het feit, dat er zoveel Nederlanders bij betrokken waren, drong pas langzaam tot ons door. Toch hebben we vrijdag aan boord een informele alle hens gehouden, waarbij de commandant alles heeft verteld, wat er tot op dat moment bekend was over de ramp en ik heb en ik heb een korte overdenking uitgesproken, waarna we een minuut stilte in acht hebben genomen. Ik kon goed merken na de bijeenkomst, dat er aan boord heel veel draagvlak was voor dit blijk van meeleven. We volgen nu zo goed mogelijk de berichten via het journaal, dat elke nacht wordt gedownload door de mensen van de verbindingdienst. Afgelopen zondag hebben we in een speciale dienst de slachtoffers van de ramp herdacht.

Op zaterdagmorgen 19 juli kwamen we aan in Muscat. Dit was het eerste meerdaagse havenbezoek sinds de Seychellen en we hebben er met elkaar enorm naar uitgekeken. Muscat is de hoofdstad van het sultanaat Oman en speelt al eeuwen een belangrijke rol als handelsplaats in dit deel van de Indische Oceaan. Muscat is inmiddels uitgegroeid tot een moderne Arabische stad, waarin je je wel per auto met

airco moet verplaatsen, niet alleen vanwege de grote afstanden, maar ook vanwege de enorme hitte. Overdag komt de temperatuur gemakkelijk boven de 45 graden Celsius en ook 's nachts komt de temperatuur niet onder de 30 graden. Hier hebben we het leren waarderen dat we een goede airco aan boord hebben.

Gelukkig was er zoals gewoonlijk ook hier vervoer geregeld vanaf de haven naar de stad. Het busje reed vanaf het schip naar een shopping mall en een paar hotels. Voor andere bestemmingen moesten we zelf vervoer regelen met taxi's. De eerste attractie, die door een groot deel van de bemanning werd bezocht is een enorme shopping mall met daarin weer een gigantische Carefour, waar je naast allerlei westerse producten ook lokale specialiteiten en lekkernijen kunt krijgen.

We zitten hier aan het einde van de Ramadan en dat betekent in dit islamitische land, dat je overdag wel eten mag kopen, maar dat er voor zonsondergang absoluut niet gegeten, gedronken en gerookt mag worden in het openbaar. Dit maakte de Souq van Muttrah, een overdekte markt, op loopafstand van het schip tot een heel aantrekkelijke plek om de avonduren door te brengen. De souq ademt nog de sfeer van een oude Arabische markt. Het is een wirwar van gedeeltelijk overdekte straatjes met talloze winkeltjes en stalletjes. Na zonsondergang werd het hier ineens bijzonder bedrijvig en vulden de nauwe straatjes zich met toeristen en Omani, die hier in de avonduren boodschappen kwamen doen. Er worden veel souvenirs, maar ook traditionele Omaanse producten verkocht.

Een andere belangrijke bezienswaardigheid in Muscat is de grote moskee. Het is een enorm complex en heel erg mooi aangelegd, waarbij kosten noch moeiten zijn gespaard. De rol en functie die de kerk had in de Middeleeuwen in West Europa, die heeft de moskee op dit moment nog steeds in de Arabische wereld. De hele samenleving is van godsdienst doordrongen, wat voor ons extra goed te merken is in deze tijd van de Ramadan.

Toch vormt dit geen enkele belemmering om er op uit te trekken en te genieten van wat dit bijzondere land te bieden heeft.

Op zondag heb ik me aangesloten bij een groep, die de moskee ging bezoeken. Aan het einde van onze rondleiding werden we opgevangen door een groep vrouwen in een speciaal gebouwtje, die voorlichting gaven over de *truth about Faith*, en die al onze vooroordelen en misverstanden over de Islam probeerden weg te nemen om ons vervolgens bij vertrek te overladen met stapels boekjes en brochures met titels als *Jesus in the Qur'an* en *Similarities between Islam and Christianity*. In hun vriendelijke en tegelijk opdringerige aanpak, deden ze me denken aan Jehova getuigen. We hielden er allemaal hetzelfde unheimische gevoel aan over.

Voor maandagmorgen was er een duikactie gepland. Mijn naamgenoot Thijs Clevers, een sergeant ODOPS, was de initiatiefnemer. Hij en nog een paar bemanningsleden hebben in de Seychellen hun PADI gehaald en proberen tijdens deze reis nog zoveel mogelijk duiken te maken. Bovendien had Thijs Clevers

gehoord, dat hier walvishaaien konden worden gespot en die had hij heel hoog op zijn wensenlijstje staan.

We moesten een heel eind varen aan de eerste duikplek, die zo'n 30km uit de kust lag. De kust was dus niet meer te zien, daardoor hadden we bij die eerste duikplek het gevoel, dat we op volle zee zaten. Toch was het er niet erg diep. Het zicht was matig en ik begon me er al bij neer te leggen, dat het allemaal nogal tegenviel, toen we toch wel een paar heel interessante dieren zagen, zoals een grote pijlstaartrog, die zich verscholen hield in het zand en even later een zeepaardje. Daardoor was de duik voor mij in ieder geval een succes. Bij de volgende site vlak bij een rotseilandje was het zicht iets beter en het koraallandschap zag er hier heel mooi uit, maar we deden geen bijzondere waarnemingen meer.

Op de terugweg hielden we elkaar voor, dat we mooie duiken hadden gemaakt en interessante waarnemingen hadden gedaan, ook al hadden we geen walvishaaien gezien. Ineens stopte het bootje en ik dacht al dat we motorpeg hadden toen we de gids zagen wijzen: *Look there! Whaleshark!* Toen we in de richting keken waarnaar hij wees zagen we duidelijk een haaienvin boven het water uitkomen. We kwamen met het bootje voorzichtig dichterbij. Het dier van zo'n vier en een halve meter lang was totaal niet schuw en ik kreeg hem goed in beeld met m'n video camera. Daarna sprongen we met z'n allen in het water om er nog dichterbij te komen. Snorkelend konden we hem nog even volgen, maar toen hield 'ie het al gauw voor gezien en zwom naar een voor ons onbereikbare diepte. Een paar kilometer verderop kregen we er weer één in het zicht, die ik prachtig vanaf de boot heb kunnen filmen. Vanaf dat moment was iedereen in high spirits en op de laatste kilometers van de terugtocht raakten we er niet over uitgepraat, hoe fantastisch we deze ervaring vonden, net een groep jongens, die op de terugweg waren van een bijzonder geslaagd schoolreisje.

Op de laatste dag van ons havenbezoek had ik niks bijzonders meer gepland. Bij het ontbijt hoorde ik, dat twee leden van het medische team, Alex een gedistingeerde chirurg van in de zestig en Jeff, een anesthesie assistent, die helemaal maf is van vogels, naar het Al Qurum Park gingen om te vogelen. Ik ging uiteraard graag met hen mee. Het park ligt vlak aan de kust. Eerst is er een aangelegd gedeelte en verderop gaat het over in mangrovebos, waardoor een paar slenken lopen vanuit zee. Een mooie biotoop dus voor een mix van park en watervogels. Meteen aan het begin zagen bijeneters en verderop was een vijver met prieeltjes er om heen van waaruit je goed zicht had op alles, wat zich daar ophield:

verschillende soorten reigers, dodaarsjes, lapwings en steltkluten en in de slenk bij het mangrovebos zagen we ook nog wulpen. In het park vlogen ook scharrelaars rond, die ik nog nooit eerder in het wild heb gezien en verschillende soorten honeybirds. Het was echt een vogelparadijsje, maar het was er wel bloed en bloed heet. Ik denk, dat ik tijdens de korte wandeling, die we er hebben gemaakt wel drie liter vocht heb verloren. Toch was het heel erg de moeite waard en we hebben meteen plannen gemaakt voor een vogelexcursie bij

ons volgende havenbezoek.

We zitten we al weer een week op zee en inmiddels is gebleken, dat we niet tot het volgende havenbezoek hoeven te wachten om vogels te zien. We hebben al bezoek gehad van een vlucht boerenwaluwen en er houdt zich ook een gierwaluw op bij het schip. Gisteren was ik zoals gewoonlijk na de lunch even op de brug aan het kijken. Wat schepen aan de horizon, verder niets bijzonders te zien en toen ineens het onmiskenbare vliegbeeld van.... 'Een hop!', riep ik. De commandant en het brugpersoneel keken geschrokken in mijn richting en staarden me vervolgens vol onbegrip aan, toen ik ze probeerde uit te leggen, dat het hier ging om een bijzondere ornithologische waarneming. Ik maakte me gauw uit de voeten op zoek naar m'n camera en om Alex en Jeff te waarschuwen. Een paar minuten later in de midscheeps kregen we hem prachtig in beeld. Op zo'n moment is het fijn, dat er naast mij nog een paar vreemde vogels aan boord rond lopen met wie ik mijn enthousiasme over dit soort onverwachte ontmoetingen kan delen.

(wordt vervolgd)

